

Jesi li promatrao čudesna djela umjetnika koji uspijevaju stvoriti uvijek nove cvjetne kompozicije? Oni uvijek polaze od istoga cvijeća, ali je dojam koji daju njihove kompozicije uvijek nevjerovatno nov! Vidiš, Duh Sveti s nama postupa na isti način. Objasniti ću ti. Evanđelje koje smo primili jedinstveno je, ljudima je bilo već davno objavljeno, ali postoje najrazličitiji načini življenja evanđeoske riječi, primjene evanđelja u današnjemu svijetu, ovisno o osobnim darovima svakoga od nas. Kako li je samo važno živjeti evanđelje u našem vremenu!

Možda si uvjeren da stvaran odnos s Bogom nije za tebe, da je to pridržano redovnicima... a ti baš i nemaš preveliku želju povlačiti se iz svijeta... U ovoj ti knjizi želim na posve jednostavan način reći da mladi kršćani svoju vjeru mogu uskladiti sa svojim aktivnostima, svojom obitelji, svojim svagdašnjim životom. Nemoj čekati mirovinu ili eventualni redovnički ili svećenički poziv da bi to iskusio! Netko mi je jednom ispričao lijepu legendu o školjkama bisernicama... One žive u moru, ali ne dopuštaju da slana morska voda ošteti biser koji nose u sebi. Nemoj misliti da ćeš Boga naći bježeći od svijeta i njegove stvarnosti. Dragocjeni biser vjere možeš u sebi nositi u svijetu, u kojemu nije baš lako živjeti.

Nije prikladno kroz duhovno sazrijevanje ići posve sam. Korisno je naći "pratitelja". Zato želim s tobom podijeliti dio svojega iskustva, kao što sam to već učinio s mnogima koje sam smio pratiti na njihovu duhovnomu putu. Želio bih da ti to bude od pomoći. Pokušao sam biti kratak budući da nemam puno vremena za pisanje... a i zato što ni ti vjerojatno ne ćeš imati puno vremena za čitanje. Pokušat ću ti se obraćati najizravnije što mogu.

A sada nekoliko riječi onima koji će te pratiti kroz razmatranja. Želim da iskuse sreću žetelaca ili berača, od kojih se traži mnogo, zato što je žetva predivna! Tu sam radost osobno iskusio otvarajući taj put mnogima, nakon što su ga drugi otvorili meni. Naravno da, iako si dopuštam davati duhovne savjete, ne mislim da sam savršen. Ne, ne, ja sam poput tebe, samo se pokušavam sve manje koristiti svojim manama i sve više razvijati svoje prednosti.

Još samo jedna misao za početak... Voliš li povijest staroga vijeka? Vjerojatno ne baš previše... Ma, nije važno... Priča se da je Aleksandar Veliki jednom slavnemu slikaru svojega vremena zadao da naslika portret jedne predivne djevojke. Da bi to mogao učiniti, mladi je umjetnik morao dugo vremena promatrati svoj model... I dogodilo se što se moralo dogoditi: zaljubio se u nju. Slikara je djevojka toliko oduševila da se kralj Aleksandar smilovao, promijenio svoje planove s tom djevojkom i dopustio im da se vjenčaju. Lijepa priča, zar ne? Samo da znaš da se i meni događa nešto slično: dok drugima predoča-

vam susret s Gospodinom, sve ga bolje upoznajem i sve se više zaljubljujem u njega. Sretno putuj s njim!

U Annecyju, na spomendan
Svete Marije Magdalene, 1609.
Franjo Saleški

Za dobar početak

Ako želiš razvijati svoj nutarnji život, važno je ne pogriješiti odmah na početku svojih traženja. Ako čovjek u nekomu športu ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti razvije loše navike, one postanu strahovite prepreke. Isto je s duhovnim životom: ima loših navika koje je bolje izbjegavati.

Ima ljudi koji će reći da neka molitvena tehnika ili neko vrlo originalno duhovno iskustvo jako pomažu u duhovnom napretku. Oni me podsjećaju na slikara koji je na svim svojim platnima uvijek slikao istu ženu, ženu u koju je bio zaljubljen, jer je bio uvjeren da je ona jedini model dostojan pozornosti. Možda si primijetio da ima ljudi koji drugima dijele lekcije, a bolje bi im bilo da šute... Poznajem, name, neke koji daju velike donacije za siromašne, a nisu sposobni oprostiti svojim susjedima. Poznajem i neke koji nikada ne će propustiti misu, a siju otrov čim zinu... Zbog takvih bi se ljudi drugima mogla ogaditi vjera!

Da bi se sjedinio s Bogom, najprije moraš znati da te Bog ljubi. Neizmjerne. U njegovim si očima beskrajno dragocjen. Spoznaja da si ljubljen poticat će tvoj rast, ona će te preobražavati. Budući da si od

Boga puno primio, to će te motivirati da daješ drugima. To se zove solidarnost, istinska ljubav... Kada ta intuicija u tebi postane prirodno stanje, bit ćeš savršeno sjedinjen s Bogom.

Vidiš, sve ptice imaju krila. Nojevi se krilima ne služe, kokošji se let nikako ne može nazvati skladnim dok je let orlova i lastavica predivan! Ima ljudi koji nikada nisu postali svjesni te duhovne dimenzije koja bi ih mogla nositi... Drugi su vrlo solidarni i pažljivi prema svojoj okolini, a pritom i ne pomišljaju da čine upravo ono što Bog od njih traži... Treći su pak znali razviti tu duhovnu dimenziju koja ih posve prirodno vodi prema ljubavi i služanju. Jasno ti je da ovi, koji pripadaju trećoj skupini, doista žive sjedinjeni s Bogom, i to ne samo riječima, nego i djelima.

Možda misliš da se duhovni život svodi na dužnosti i obveze, da će ti "zapovijed" ljubavi zagorčati život i da će te sputavati na sve moguće načine. Ako na taj način gledaš na stvari, onda mi je jasno da nemaš volje za takav način života. Ma ne, služenje čovjeka čini sretnim, duboko sretnim.

Ako te nakon duge bolesti ili nekoga kirurškog zahvata prijatelji pozovu na šetnju u brda, imat ćeš dojam da je to teško i naporno. Kada ozdraviš i vratiš se u formu, zajedno s njima uživat ćeš u trčanju planinskim puteljcima. Isto je s Božjim zapovijedima i putevima koje ti on nudi. Vidjet ćeš da su akcija i kontemplacija, molitva i služenje, nerazdvojni kao plamen i vatra. Zaista je dobar život, dinamičan i sjajan, na koji te tvoj Stvoritelj poziva!

Biti sjedinjen s Bogom: da, ali kako?

Ako otvoriš Bibliju, naići ćeš na mnoge ljude koji se bez ozbiljna razloga boje života i strahuju što bi im se moglo dogoditi u budućnosti... Tako je bilo s Izraelcima u pustinji. Treba priznati da su im prvi glasnici opisali obećanu zemlju kao nešto doista strašno: revni su špijuni rekli da je to odvratna zemlja u kojoj žive zaostali divljaci, vjerojatno ljuđoždери... Naravno da je stvarnost bila posve drukčija, kao što i sam pretpostavljaš, što ih je sve ugodno iznenadilo.

Ljudi koji te okružuju vjerojatno govore o vjери onako kako su naši slavni izviđači govorili o obećanoj zemlji: malo nedostaje da čovjeka uvjere kako je kršćanski model života neka vrsta apsolutno nepodnošljive manijačko-depresivne psihoze! Biblijski nam tekst kaže da je Jošua o tome srećom imao svoje mišljenje i da se usudio povesti Božji narod prema toj famoznoj "obećanoj zemlji". Vidjet ćeš da ćeš, nadahnut Duhom Svetim, u susretu s Bogom i ti naći sreću!

Čovjeku treba hrabrosti da bi krenuo, to je istina. Dobro znaš da provoditi svoju vjeru u djelo znači dijeliti s drugima, služiti onima koji trpe, kon-

trolirati svoj impulzivni karakter, ne povoditi se za svojim hirovima, ali i ne popuštati svojim senzualnim prohtjevima.

Kada čovjek to čuje, pomisli da se sve svodi na odricanje. Misliš ovako: "Morat ću se odreći svega u čemu uživam, morat ću izbjegavati svako iskazivanje osjećaja, morat ću se stalno na nešto prisiljavati." Zamišljaš ne znam kakve negativne stvari, koje su možda herojske, ali ni u kom slučaju privlačne...

U toj analizi zaboravljaš jednu bitnu dimenziju: užitak. Izabrali kršćanski život znači tražiti istinski užitak.

Pčele, koje skupljaju pelud majčine dušice, vrlo gorku tvar uspijevaju pretvoriti u med. Ako ne naučiš birati prioritete, odricanje će ti izgledati nepodnošljivo gorko, što me uopće ne čudi. Ako ti Bog bude iznad svega drugoga, tada će se svi napori koje budeš ulagao posve prirodno pretvoriti u užitak koji ćeš putem otkriti.

Biblija kaže da će to biti kao "vatra zimi i rosa ljeti"... U Knjizi Postanka možeš pročitati jednu neobičnu priču: u snu Jakov je vidio ljestve koje zemlju povezuju s nebom. Na tim je golemim ljestvama stalno netko išao gore-dolje. Za mene ta vizija jako dobro simbolizira ono na što si pozvan. Pozvan si stalno silaziti prema drugima, biti brižan i ponašati se bratski. Pozvan si istodobno neprestano se uspinjati i svakoga dana sve više otkrivati Boga u svojoj osobnoj povijesti.

Jakov je u snu vidio stvorenja, koja naziva "anđelima", kako se uspinju i silaze. Imali su ljudski

oblik. Izgledali su dinamično i športski i lica su im bila simpatična... Ova slika ne daje previše loš dojam o tome što nudi kršćanski život. Nema tu ničega čemerna, kukavna ni ružna!

Poglavlje III.

*Bez obzira čime se baviš,
možeš biti sjedinjen s Bogom*

Kada čovjek malo promatra prirodu, primjećuje da se svaka biljna vrsta savršeno razlikuje od svih drugih.

Bog želi to isto za kršćane koji su kao raznovrsne biljke u njegovoj Crkvi. Jasno je da će i ravnatelji, i obrtnici, i studenti i učitelji svoj kršćanski život morati prilagoditi svojim aktivnostima. Na što bi sličio biskup koji bi samo sanjao o samoći i o pustinji? Roditelji, koji bi htjeli biti siromašni poput Male Isusove braće, postupali bi glupo i neodgovorno prema vlastitoj djeci! Poslovni čovjek, koji bi poput monaha htio provesti svakoga dana po osam sati moleći u crkvi, brzo bi dobio otkaz!

Misliš da pretjerujem? Nažalost ne potpuno. Poznajem ljude koji čine upravo tu pogrešku: umjesto onoga na što su pozvani, stalno hoće živjeti nešto drugo! Ne zato što žele živjeti svoju vjeru, nego jer im nedostaje zdrava razuma!

Potpuno sam uvjeren da te sjedinjenje s Bogom ne će spriječiti ni u čemu. Nema govora o tome da bi se trebao odreći studiranja, športa, razonode, po-

sla. Ako si u istini, sve ćeš te dimenzije svojega života živjeti na vrlo intenzivan način.

Primijetio si da doista jako volim pčele. Vidiš, pčela svoj med izvlači iz cvijeta, a nikada ga ne ošteti. Život sjedinjenja s Bogom još je bolji budući da ti daje med života, a ne priječi procvat tvojih aktivnosti. Čak će onome što činiš dati smisao i ljepotu.

Pogrješno je i krivovjerno misliti da vojnici, trgovci, političari ili obitelji ne mogu živjeti intenzivno sjedinjenje s Bogom. Priznajem da posve kontemplativan život nije uskladiv s tim zanimanjima i zvanjima, ali ima mnogo drugih načina za postizanje savršenstva. To živopisno pokazuju bogotražitelji koji su živjeli davno prije nas: Abraham, Izak, Jakov, David, Job. Mogli bismo navesti i svjedoke našega vremena. Svatko od njih odabrao je nešto drugo, drukčije zvanje, drukčiju ljudsku pustolovinu.

Nekima se čak dogodilo da u redovničkom samotnjačkom životu izgube svoj ideal, a uspiju ga sačuvati usred svijeta koji u tome baš i ne pomaže.

Gdje god bili, možemo i trebamo željeti sjedinjenje s Bogom, težiti za savršenstvom i kročiti putem svetosti!

Poglavlje IV.

Izabрати dobroga vođu...

U Bibliji nalazimo još jednu lijepu knjigu koja, poput mnogih drugih, govori o ljubavi. To je Knjiga o Tobiji. Glavni lik je mladić koji će postupno shvatiti kako ljubav pomaže prebroditi mnoge opasnosti. Tobija mora otići u daleku zemlju koja nije na dobru glasu. Na početku je prilično prestrašen i ne zna što bi. Otac mu savjetuje da učini isto što i oni koji kreću u visoke planine: neka nađe dobra vodiča.

Ako krećeš na put sjedinjenja s Bogom, preporučujem ti da nađeš sigurna vodiča. To je doista bitno. Većina je velikih svjedoka vjere našega vremena imala dobra duhovnoga pratitelja. Sigurno si znao susretati ljude koji su te potaknuli na duboko razmišljanje.

Biblija često govori o jednoj vrsti prijateljstva po kojoj i pratitelj i praćeni rastu. Evo kako ona lijepo o tome govori: *Vjieran je prijatelj pouzdana zaštita; i tko ga je stekao našao je blago. Pravom prijatelju nema cijene niti se može izmjeriti njegova vrijednost. Pravi je prijatelj balzam života, nalazi ga onaj tko se Gospoda boji* (Sir 6,14–16).

No kako naći takva prijatelja? Razmotrimo navedeni biblijski citat. Govori o onima koji traže Bož-

ju prisutnost, koji žele napredovati u nutarnjemu životu. Predlažem ti da posve jednostavno u molitvi zamoliš Boga da na tvoj put dovede voditelja-prijatelja koji će ti pomoći u otkrivanju duhovnoga života. Vjeruj mi, to je molitva koju naš Bog rado uslišava!

Vidjet ćeš da će ti trebati puno jednostavnosti i povjerenja da bi svoje misli doista mogao podijeliti s njime. Što budeš iskreniji, to će duhovno praćenje biti dublje. Glavno pravilo među vama mora biti povjerenje.

Često se treba doista potruditi da bi čovjek našao osobu s kojom se stvarno osjeća ugodno. Ne žuri previše jer duhovni pratitelj mora biti komunikativna osoba, mora imati solidno osobno iskustvo i biti pronicljiv. Želim ti ugodno duhovno putovanje s njime, kada ga budeš našao!

Poglavlje V.

U tebi ima stvari koje će se morati mijenjati

Bez laskanja, siguran sam da imaš mnoge odlične ambicije samo što one, poput korova u proljeće, često rastu u svim smjerovima. U tebi postoje i neke manje sjajne sklonosti... Katkada treba iščupati korov i razvrstati mnoštvo svojih želja. Sveti je Pavao kršćane svojega vremena poticao da postanu "novi ljudi". Ja ću ti predložiti neke duhovne antibiotike koji će ti pomoći da postigneš čelično duhovno zdravlje...

Katkada je, a to se dogodilo svetomu Pavlu, susret s Bogom tako žestok da se život potpuno i definitivno mijenja. To nazivamo "obraćenjem", no nemojmo previše sanjati: to su vrlo rijetki slučajevi i nije baš sigurno da ćeš ti biti novi sveti Pavao! Mislim da ćeš najvjerojatnije u sebi moći opažati tek vrlo blagu preobrazbu. Ona ne će biti ni laka ni ravnjerna.

Na pamet mi pada jedna slika koja bi to mogla objasniti: ako si ikada ustao vrlo rano i pošao u brda, sigurno si primijetio onaj veličanstveni prizor buđenja dana... To se ne događa u jednom trenut-

ku, nego malo-pomalo, napose ljeti za lijepa vremena. Tako je i u tvom duhovnom životu. Ozdravljenje srca događa se na sličan način kao i tjelesno ozdravljenje: bolesti dolaze ekspresnim vlakom, a odlaze pješice.

Savjetujem ti dakle da budeš hrabar i strpljiv sa samim sobom. Muka mi je vidjeti ljude koji se strahom trude ispraviti svoje pogreške, a onda u trenutku izgube živce kada vide da uvijek upadaju u iste poteškoće pa zanemare sve svoje dobre odluke i zamrže sami sebe. Ima i onih koji sami sebe uvjeravaju da su postali jako krjeposni u samo jednom danu... Oni su poput ptica kojima još nisu narasla krila, a već bi htjeli letjeti!

Nastoj se popravljati onoliko dugo koliko budeš živio. Ne brini zbog svojih mana. Ipak, pokušaj ne koristiti ih previše, ali nemoj misliti da ćeš svakoga tjedna ukloniti po jednu i na kraju godine biti savršen! Kada Bog od tebe traži da postaneš savršen, on zna da se "savršenstvo" ne sastoji u uklanjanju svih mana, nego u borbi protiv njih. Zato ih treba najprije prepoznati.

Primijetit ćeš da je za tvoju skromnost dobro da imaš barem nekoliko mana: savršeni su ljudi nesnosni. Svejedno, nemoj dopustiti da te tvoje mane nadvladaju, a još manje da te obeshrabre. David je molio Boga da ga oslobodi straha i obeshrabrenja. Njegova je molitva bila izvrsna. Savjetujem ti dakle da budeš energičan i da izbjegavaš služiti se svojim manama. Istodobno ti zabranjujem obeshrabrenje. U tim stvarima boriti se već znači pobijediti!

*Najprije se baci na ono
što je najteže...*

Na našu sreću postoji prekrasan sakrament koji možemo primiti: sakrament pomirenja. Tko ga jednom iskusi, prihvaća ga. On ti može pomoći podvući crtu i sagledati cijeli svoj život... Ljudi katkada kažu da im je lako otići na ispovijed, ali da odmah poslije zapadaju u iste pogreške te da ispovijed onda nema smisla. To vrijedi za one koji se ispovijedaju samo rutinski.

Kada govorim o ovom sakramentu, mislim na istinski rad na sebi. Bolje upoznati sama sebe. Oslobođiti se svega što te blokira i što te čini žalosnim. Želim ti isto tako reći koliko te Bog ljubi. Ljubi te onakva kakav jesi, i to s neizmjenim strpljenjem. Vjeruj mi, u ovomu ćeš sakramentu naći spokoj, vedrinu i povjerenje po kojima ćeš moći doista napredovati.

Teško mi je o tome govoriti nadugo i naširoko: najbolje je da sam iskusiš. Hoćeš li za početak odlučiti da ćeš uskoro pristupiti tomu sakramentu?

*Odbaci od sebe i onaj prikriveni
užitak koji te vuče u nešto što je zlo*

Kada su Izraelci izišli iz egipatskoga ropstva i pošli prema obećanoj zemlji, to nije značilo da su u Egiptu ostavili i sve svoje mane! Neki su se čak jako ljutili na jadnoga Mojsija. Sjećali su se još samo dobrih stvari koje su proživjeli u Egiptu, napose jela, koja su im se činila odlična u usporedbi sa skromnom beduinskom gastronomijom.

Slično se događa kada pristupiš sakramentu pomirenja. Izlaziš iz zemlje u kojoj si bio rob vlastite sebičnosti i zla. Priznaj da sve te stvari ipak ostavljaš s određenom nostalgijom. Kradomice čezneš za onim što istodobno u sebi želiš promijeniti...

Poznajem jednoga liječnika koji nekim svojim pacijentima propisuje vrlo strogu dijetu. Budući da je čovjek velika autoriteta, pacijenti se boje i misle da im prijete smrt ako ga ne poslušaju. Misle samo na tu zabranu i čeznutljivo sanjaju o hrani koju više ne smiju jesti jer se moraju držati nametnute dijete.

Poznajem ljude koji žele biti krjeposni na sljedeći način: kažu da svakako žele slijediti Boga dok s prikrivenim užitkom razmišljaju o svemu što sada

smatraju zabranjenim, a ljude koji se predaju porocima – onim istim porocima kojih se pokušavaju osloboditi – smatraju sretnicima. Kladim se da će se takvi brzo umoriti od pokušaja da žive krjeposno!

Sjećam se mladića koji se htio osvetiti zbog jedne gadarije koju mu je netko bio smjestio. Znao je da to nije evanđeoski stav i bio je posve svjestan da ne smije tako postupiti. Vidio sam ga kako sav uzbuđen i s užitkom govori prijateljima na koji bi se način mogao osvetiti svojem protivniku za ono što mu je taj loše učinio. Čak je i gorko požalio što ga evanđelje tjera na praštanje. Bio je uvjeren da bi mu zadovoljstvo koje donosi osveta priuštilo golem užitak. Taj se mladić želio osloboditi nekršćanskoga ponašanja, ali je još uvijek bio jako navezan na stare navike. Doista je nalikovao na Izraelce u pustinji koji su se s čežnjom prisjećali egipatskih lonaca.

Razumio si da odbaciti grijeh istodobno znači potražiti užitak na drugomu mjestu. Ako to ne učiniš, stalno ćeš padati i neprestano ćeš se pitati jesi li ispravno odlučio kada si poželio živjeti kršćanskim životom koji je tako zahtjevan.

Priznat ću ti nešto ne baš jako lijepo: poznajem djevojke koje su prave mlitavke. Uvijek su bljedunjave, nisu baš bolesne, ali čovjek ima dojam da je bolesno sve što rade. Nikada nisu gladne, nikada nisu dobro spavale, nikada im se ne smije, uvijek vuku noge. Ako budeš na taj način živio svoj kršćanski život, brzo će ti se ogaditi, a ljudi oko tebe izgubit će želju da budu kršćani!

Kako da se popraviš?

Da bi mogao prestati tražiti užitak koji donose tvoji stari grijesi, savjetujem ti radikalne poteze: ako živo i snažno osjetiš ono što nazivamo "kajanje", moći ćeš se odreći privlačnosti grijeha. Uzmimo primjer. Ako prema nekome osjećaš mržnju ili srdžbu, izbjegavat ćeš susret s tom osobom. Ako je ta mržnja doista snažna, ne samo da ne ćeš podnositi prisutnost te osobe, nego čak ni susrete s osobama koje su s njom povezane. Reagirat ćeš čak i na fotografiju ili predmete koji pripadaju toj osobi. Isto je ako zamrziš svoje loše postupke: više se ne ćeš htjeti tako ponašati. Ako zamrziš čak i nezdrav užitak koji si pritom osjećao, još ćeš lakše izbjegavati povratak na stare utrte putove. U evanđelju nam Krist u osobi Marije Magdalene pokazuje predivnu priču o oprostjenju: ona više nikada nije bila u napasti da se vrati nezdravim užitcima svojega prijašnjeg života.

Da bi postigao takvo duhovno raspoloženje, osloni se na molitvu. Preporučujem ti da svakoga dana posvetiš petnaest minuta Bogu. Najbolje je da to bude ujutro jer će ti onda cijeli dan biti u znaku jutarnjega susreta s tvojim Stvoriteljem. Čak ću ti predložiti nekoliko tema koje će ti pomoći osobno susresti Boga.